

Jakob Engelbrecht

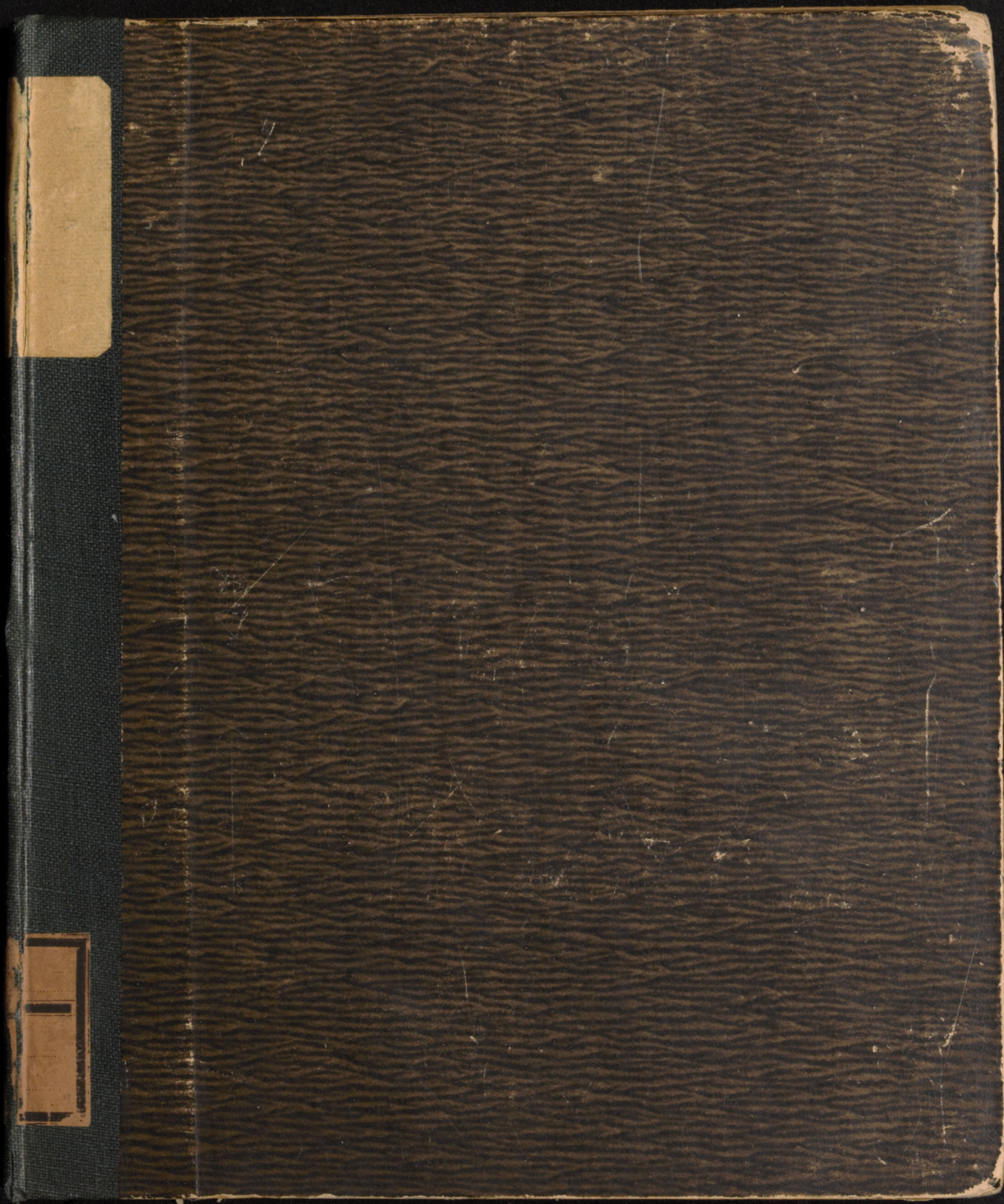
Cometae Qui Anno Christi MDCXIX. In Mense Octobri Micare Cepit, Atque In Decembris medio vicissim evanuit, Classicum Tam ex fundamentis Astrologicis, quam probatis Historicis Heroico carmine explicatum, atq[ue] in Gymnasii, quod Sundij celebre est, Auditorio, (ut vocatur) Aestivo publice decentatum 29. Decemb. ejusdem anni

Gryphiswaldii: Albin, 1618

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn79643512X>

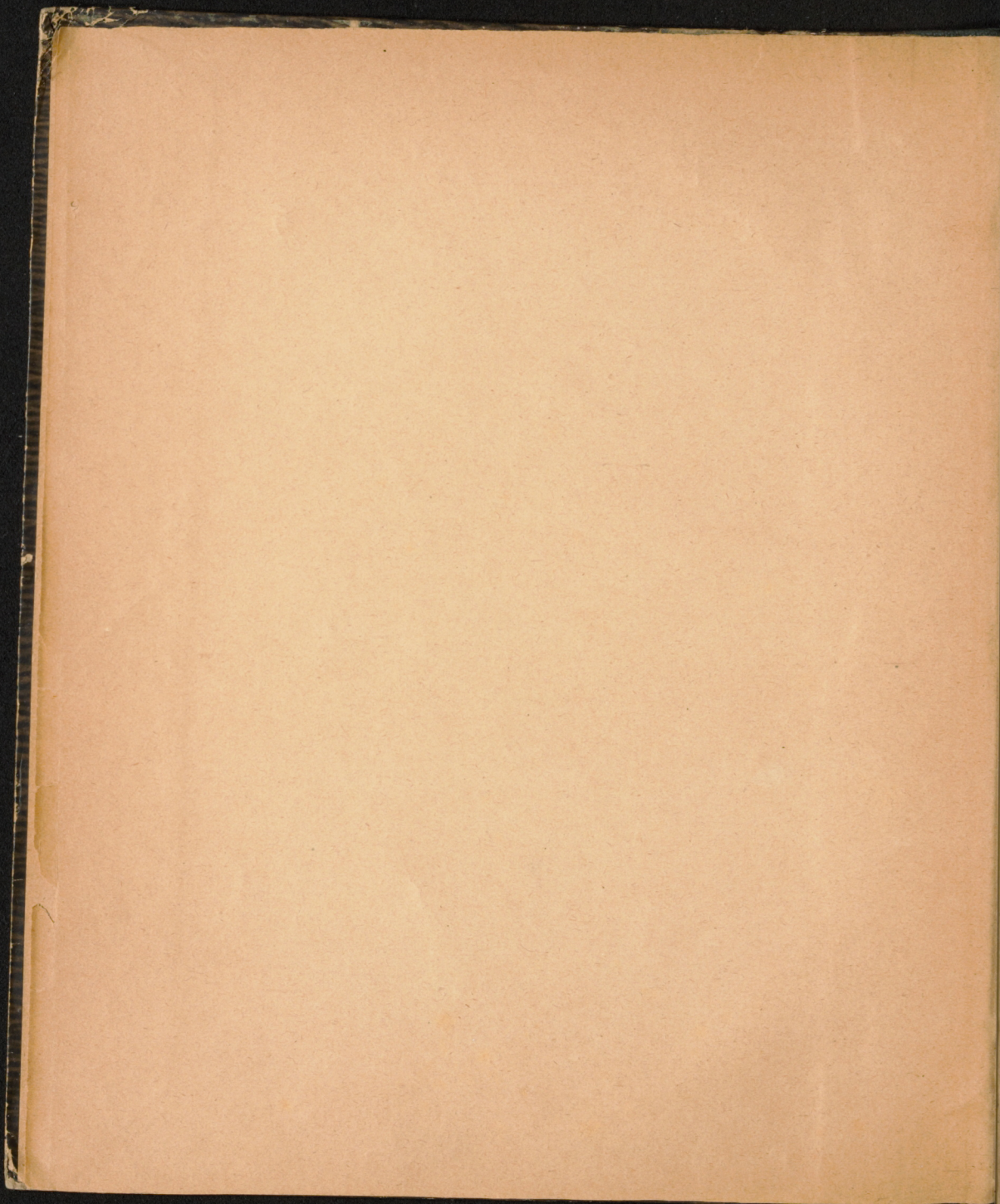
Druck Freier Zugang

Ad-1028¹⁻⁸

COMETÆ QUI ANNO CHRISTI

MDCXIIIX. IN MENSE OCTOBRI
MICARE CEPIT, ATQUE IN DECEM-
bris medio vicissim evanuit,

CLASSICUM

*Tam ex fundamentis Astrologicis, quam probatis Hi-
storicis Heroico carmine explicatum, atq; in Gymnasij, quod
Sundij celebre est, Auditorio, (ut vocatur) Æstivo publicè de-
cantatum 29. Decemb. ejusdem anni*

à
JACOBO ENGELBRECHT, GYMNASII
ejusdem COLLEGA, & divinæ Mathe-
seos Studios.

2. Samuel. 24. 14.

Melius est, ut incidam in manus Domini, (multæ enim
misericiendiæ ejus sunt) quam in manus hominum.

GRYPHISWALDI,
Typis JOHANNIS ALBINI, Anno 1618.

VIRIS

*Magnificis, Clariss. Ampliss. Prudentiss. Consultiss.
Dominis meis,*

DN. CONSULIBUS, STNDICIS, GAME-
RARIIS, JUDICIBUS, omnibusq; adeò totius
patriæ PATRIBUS CERTISS,

ut &

Reverendis, Clariss. Humaniss. Præstantiss.

VIRIS

DN. SUPERINTENDENTI, PASTORI-
BUS, ARCHIDIACONIS, ac DIA-
CONIS

*adeoq; Magistratui, quâ ad Politiam, quâ ad Ecclesiam,
quâ S. Sundium utriq;*

DN. PATRONIS MEGENATIBUS, ac
PROMOTORIBUS plurimum honorandis,
observandis, venerandis, in felicis. non tantum
hujus novi, sed etiam omnium reliquorum an-
norum successum,

*A*ccipitote Viri placidâ presentia mente
*Hæc Xenia, en grati nam monumenta animi:
Certò expectantes posthac majora, Thalia
Cum mibimet cerebrum doctior arte rigat.*

gratæ beneficiorum recordationis ergo Car-
men hoc DICO, censendum ac defen-
dendum SUBIICIO, AUCTOR,

IPSUM CLASSICVM.

Roma, necemq; cano, qua caelica castra minantur
Terrigenum parti, per plurima millia Mundi
Leucarum utenti spatijs, crinemq; timendi
Sideris in Zenith spectanti nocte serena.

Neutiquam enim temerè fax est accensa suprema

Aëris in plateâ: licet hic, atq; aestimet ille,

Naturâ genetrice illuc scandisse crematum.

Quippe quod & natura nihil, caelestia nilq;

Numina tentavere, suo quod sine fuisset

Frustratum, sua nec fecisset munia rectè.

Quod si non Phisicis, quod si non credere nobis

Complaceat, Cælum, motum caliq; perennem,

Tam variumq; animo scrutantibus aëre Chasmas

Christe age præcipuè Natum da verba tuorum

Percipiamus: ad id tu pectora tollito nostra

Ipsc, bono gressus tu dirige tramite nostros,

Ut Spreto Cæli de signis dogmate falso,

Doctrina figant semper sua basta vera.

Ergo audite, rogo: quid primum conferet ignis

Accensus cælo: deus percipietis & ipsi,

Cui terra, populisve quibus minitando nocebit.

Nam magna parti mala plurima conferet Orbis,

Quandoquidem tanta non solum cernitur, Uncæ

Sed quoq; duranti Caudæ simul inficit ira.

Ac perversa licet multorum ignavia mentes

Tam capit, ut cerebro nequeant includere stulto,

Quod non stellarum frustra respiciat agmen.

*Cælo, sed populis non tantum in SIGNA dierum,
Annorumve, aut ut quoq̄, cætera tempora monstrant,
Affixum numero vix mensurabili Olympo.
Quippe ita non loquitur rerum Fabricator, & Auctor,
Quem penes est idcò quoq̄, rerum summa potestas,
Quem penes est itidem rerum Sapiencia summa:
Sed jungente ipso dat Copula singula juncta,
Quando ait, inq̄, dies, in Signaq̄, deniq̄, in annos
Sidera sint affixa Polo, in Prognostica tandem.
Sic quoq̄, naturam cæli, DEus optimus Auctor
Natura, donis dotavit pluribus. Immo
Si propter noctis, simul ac discrimina lucis,
Saltem juncta Polo reniterent Astra, quis usus
Stellarum foret Octavi, ceu dicitur, Orbis:
Lumina cum majora duo, Sol, Lunaq̄, plene
Sufficiant cuivis eadem distinguere terra?
Ad quid præterea rerum tu Summe Creator
Vocem adjecisti SIGNI, nisi plura notarent,
Quam quod de tenebris discernere lumina possint?
Quandoquidem illa viam monstrante negotia ductu
Expediunt naturali, nec creditur ulli
Miraclo fieri: nisi tu mireris Adamum
Gignere posse alium, Thomam, Petrumve Petrumq̄,
Postremo non est, quem tanta insania captes,
Ut nollet sua nunc attollere lumina sursum,
Ac cunctis, quibus est mens sana in corpore sano,
Consentire, mali præsentem ferre Cometem
Non minimum, Mundus siquidem non viderit unquam
Aëream flammam tam Cauda impune procera.
Quod si ita, nec tales ullos micuere per annos
Stellæ, successit queis non mutatio Mundi*

Insi-

Insignis, si digna fide quid scripta recensent
Historicum, modo qui perhibent mutasse Cometas
Regna Monarcharum, modo delevisse virosq;
Famellasq;, Solum modo & evertisse, famemq;
Terrigenis miseris totum indixisse per Orbem:
Et qua sunt similis complura effecta farinae:
Quae paulò inferius monstrantur singula iusto
Ordine, Cum nostri cauda lustrabimus Astri
Significata. Quis insigni splendore micantes,
Aethere stellarum catus non credet eosdem
Eventusq; sequi; miserisque bonumve malumve
Ferre? Quis est tam amens, quem non audire juvaree
Auctorem rerum, qui singula nominat Othoth?
Has namq; in primo profundit ab ore loquelas
Principio, post Signa tibi sint sidera, Munde,
Dent hac Astra dies, annorum caetera cursus
Describant, tandem illa tibi praecordia signent,
Quod nam cumq; tuisq; tibiq; obvenerit olim.
Hac vix ad finem, quo non sapientior auctor
Exitit ullius tective, domusve, operisve
Dixerat: Ecce suo sunt ordine lumina praesto,
Rite satisfaciant, ad quem sunt condita, fini.
Deniq; quis sobolem domitantia sceptris parenti
Tolleret? aut baculum quis tolleret Upsilonioni?
Sed quia ceu rerum genitorem Conditor Orbis
Sidera constituit, tum quae generantur in illo
Patre illis fiunt: & erunt ita causa Cometae
Praesentis, per quem signant nunc clarius, Orbe
Cum pravo quid sint actura sequentibus annis.
Quod ne cui videar confingere, pensitet unus
Quisq; sua ipsius iusto libramine mentis,

Ad normam veri num congruat, anne resistat,
Si tamen atq, aliquis causam desideres, illi
Sic illam ex gremio natura colligo paucis,
Ens quia barbatum hoc accensum est aère summo:
Aut splendet idem natura lege locatum
Illuc; aut etiam condente subinde J E H O V A.
Hoc puto blasphemam fari, scriptisq, piorum,
Præcipue Mosis non respondere, Prophetarum.
In primo mihi qui non assentitur, eundem
Illicò ad Hugonem Patres Anto quoq, ninum
Sinceros, quibus atq, fuit sincera probata
Religio semper, mitto, qui voce, librisque
Consensu unanimi mecum profitentur id ipsum
Insuper ac horum quoniam dubitatio sanos
Nulla capit, poterunt etiam non jure negare
Signa enodari divinam posse per Artem,
Nec citò fiat eo supremo injuria Jova.
Quandoquidem, ipse jubet constans quemcumq, figuras
In tales oculos defigere: tumq, nec usum
Afferrent aliquem miseris mortalibus, Arte
Si non institui posset prædictio quadam,
Sic deliraret Mundus quoq, sic quoq, quisq,
Fortè insaniret, qui præcipit Astra timere,
Quiq, unquam barbam longam timuere Cometa,
Ergò non extra rationem inventa videtur,
Qua contempletur Techne, præsaga supremi
Ætheris eventus in tempora longa futuri.
Prorsus & in Cerebro clari non nata putanda
Astrologia viri tantum, sed desuper alto
Missæ Polo, dignis data, largitore Tonante.
Cui quoq, propterea grates nunc Orbis alumnum
Quem.

Quemlibet, haut turpi qui pectora dona J E H O V A E
Accipit, & recolit, benè sacrificare necesse est,
E heu quam miserum Mundi genus editus omnis
Esset homo, si non hac vaderet Arte lucerna!
Ah animal monachum mortalis Adame profecto
Rite fores, Biblijs modò si contentus, ad illa
Signa caput simul haut tollas, queis Christus eremos
In loco eremo homines mones accuratius omnes
Susplicere in Cælum, quando sic Æthera signat,
Aëris aut vicos, curaq; evolvere causas
Majori: Salvator enim solum modò dicit,
Tempora perpetua vicina notare salutis.
Ast ubi, qua debent precedere talia, monstrat,
Nullorum meminit signorum. Exempla requiris?
En cape, queso, tibi clarissima verba Propheta
Busida, per quem populo minitatur Jova
Prælia Turcarum postremo tempore Mundi,
Otia si non hic populi secura maligni,
Criminibusq; sues quam pejus olentis abyssis
Mundana facias signacula, nulla videbis.
Attamen interea, me judice, nemo negabit,
In nos illa Prophetarum præfagia, Mundi
Qui sumus in finem servati, jamq; potesse
Concinnè satis aptari, cum nescio, quanta
Otia captarint populos jam mente malignos!
O quanta improbitas! o quanta superbia! quantus
Ceperit o luxus mentes! quam immensa sitisq;
Argenti! proh quis colit hoc oracula verbi
Seclo quem vitâ juvat his imitatio Christi
Temporibus? quem signa movent jam calica? quisq;
Illa lubens venerans, extremi judicis illa

Esse

Esse tubam credit, qua primum commoret, ex hoc
Lumine non dudum post hac fore quemq; latentem
Ex illis, quorum sunt Corpora tecta sepulchris.
Impie sed cætus valeas! abeasq; ubi Cælum
Sauromatas circum tegit! & Garamantas & Indos!
Non etenim lustrat præsens tua Regna Cometes,
Vertice sed nostro fermè micat ense promisso
Innumeros passus, & millia multa viarum,
Cujus ego tibi materiam cum ostendere conor,
Auditor, fundamentum lectorve per Artis:
(quandoquidem id ratione docent te Biblia nulla:)
Non decet inprimis tacitè transire Sophorum
Natura causas, quibus arbitrantur ijdem
Aëre supremo, nasci generalia quamvis
Largiri tantum videantur initia partus:
Cum dicunt, primum multos telluris in alvo
Humores cogi, quos cum Phæbèia flamma
Aëris in vicos adigit prodire supremos,
Atq; repente suis radijs succendit ibidem:
Unde fit horribilis visu cujusq; Cometes.
Qui varia sese mensura ostendit homullis,
Nam qui Materie fulgent ingente Comete,
Hi spatiumq; suo concludunt corpore cæli
Majus: at hi, quibus est non copia tanta vaporum,
Contenti spatij ex ade minoribus aura
Cælestis splendent, etiam fortasse tot ulnas
Non ope, Phæbe, tui fervoris in aëra summum
Depulsi, quam si fumis compluribus urgent
Illius in circo convexi stare, vel ire.
Præterea minimè formis apparet ijdem
Stella Comata, sed est nimis apparentia forma

Multi-

Multiplicis: modò namq̄, refert splendore micantem
Lampada, mox teretem præ se fert ritè Columnam:
Mox homines virgæ specie, gladijve minacis
Territat, & stygio jaculo colliniat orco
Tradere, mox cornu minitatur quemq̄, ferire,
Vertice mox barbam ramofo crine remittit,
Ceus avis expandit caudæ Junonia plumas.
Mox coma circumagit caput, & mox dolia format,
Sapeq̄ stellarum micat ut clarissima, quæ vel
Lumine majori lustrant ex æthere summo
Tellurem, vel quæ varijs hæc sæpè vagantur
Per loca Zodiaci, redeunt quoq̄, cursibus illæ.
Qualem Centauri celsæ senis eminus ades
Monstare super vicinîum vertice nostrum,
Ante decem saltem, notum quod pluribus, annos
Cum quatuor, cujus non pauci effectaq̄, norunt.
Sed quia tam varijs se monstrat stella figuris
Valdè longa comis, sine non ratione rogatur,
Unde figuretur tam discolor ejus imago,
Tam variaq̄, sinus speciei? fortè cerebro
Prehêndit adhuc qui vîs, quod Sole trahente vapores
E terrâ fiant: sed qui tibi, Cynthia, soli
Tanto percuperent humeros onerare labore?
Quisq̄, tuis socijs effectum demeret omnem,
Effectum, quo quid valeant, vix assequor ore
Effari: in partes, quas claudunt concava Luna
Cornua? Quis simili formas rem crederet unam
Materia tam dissimiles incudere posse
Præsertim data si sociorum prompta corona?
Ergò non lampas solum Titania sidus
Tam varium conformabit, quod cuiq̄, timetur:

B

A

At tam ramosos ipsi sternentibus ignes
Pluribus, è specula apparet fulgere supremi
Aëris, ut capiant, aura quicunq; foventur.
Quod cum multa probant, probat id quoq; forma coloris
Multiplex, qui non ex aequo competit uni
Erranti. Rutilat crebrò Mavortius ignis,
Nigrefacit plerumq; senis falx in rida torvi,
Jupiter albifacit, candentem, Phæbe, colorem
Das tibi subjectis, reliquiq; coloribus ornant,
Horum qua sceptro subjecta verentur eosdem.
Ergò tam varijs unus non sufficit Auctor
Officijs, nec materies diversa vaporum
Diversum eventum simul excusare valebit,
Diversum quia non natura operatur, eodem
Sed facit assidue pacto sua jussu. Nec obstat,
Butyrum, ceramve liquari à Sole, solumq;
Contra siccari, primum cum condita pugna.
Ac quia materies saltem datur una Comati
Sideris, in Cælo multo disposita colore,
Tum quoq; per varijs formis ostensa, visq;
Non adeo celsum possunt virtute levare
Solijs Titanis, uti lustrantur ocellis
Artificum, è terris etiam sed sæpè trahuntur
In sublime, Poli à reliquis erronibus alti.
In nostrum quod concinnè quadrare videtur.
Nam color in primis rubicundus, Marte parente
Certò prognatum dicit, quod è igneus ejus
Non negat, heus, sursum cursus, quia proprius ignis
Marti, cum cunctis per eum quacunq; parantur.
Cumq; videbatur pallere subinde, senilis
Semini admixtum quid habebat, idemq; fovebat

Ignem

Ignem flammivomum, plures addendo vapores,
 Quis magis, atq; magis celfo flagraret Olympo:
 Ni prorsus radius quatuor per signa globati
 Corporis obliquum numeratus malit in ortu
 Ipsi, Saturne, tuus juvisse ferocis
 Semina Mavortis, spontaneus atq; tulisse
 (Ab dirum monstrum) virga sua vimina pestis.
 Nam licet aërea non sunt exordia stella
 Cognita, nec pateat citò cuilibet ipsius ortus
 Artifici, nam si solis pareretur aprico
 Lumine, quaso viri cujus prostaret ocellis?
 Aut illam si quis nebuloſa nocte crearet
 Fortè Planetarum, propria vel Cynthia luce,
 Dic age, quis divinaret, quo nata parente,
 Quave sub obscuris nebulis foret edita matre?
 Sive sua visu natura, sive per Artis
 Æmula natura conquireret organa docta:
 Sive etiam cuperet multò studiosior ipſo
 Rege Mathematicum Ptolemaeo, sive Platone
 Sive vel Hipparcho, vel prisco Euclide videri.
 Ardua tam res est partum monstrare Cometa!
 Sed sit res ingens, sit res tam magna, negandum
 Non tamen est, illos accendi, & in aëra poni
 Nequaquam, nisi Saturno, vel Marte juvante
 Adversis radijs, si non generentur ab illis.
 Noster & hinc igitur radijs non liber ab horum
 Extitit omninò minitantibus, ut modò dixi.
 Sed magis ipsius concurrat uterq; malignus
 Inſimul in partu, prout obſervatio noſtra
 Nos docuit: radius Saturni lividus atri
 Per quatuor (quod ego memini) vel ſena globati

B 2

Signa

Signa recensitus circi, (radiatio valde
 Qua est adversa bono) Martis promovit atroces
 Cum Lunâ nimis instabili, vel Apolline multum
 Non etiam fido, congressus: cumq; dedisti,
 Scorpie, tute illam mundana lucis in auras,
 Ritè sub imperio & sumpsit primordia Martis
 Prima. Quod & referunt Nautæ, qui protinus ipsum
 Autumni conspexerunt sub origine Mensis
 Octobris, cum nave sua borealia corde
 Littora tranarent audaci. Hinc ergò patebit
 Unicuiq; velit nobis quid ferre Cometes.
 Nam velut haut frustra, (quod credere cogimur omnes
 Historijs,) aura procul exarsere suprema:
 Sed semper secum quid portare maligni;
 Nec præsentis ardente suo fraudabitur igne,
 Sed queis pestifero, præes, ô Nepa dira, veneno,
 Quosq; furore suo franat lanx Martia libra,
 Illi sentiscent, quare tam lumine claro
 Se monstrarit eis, supra caput & quibus ade
 Constiterit summa, gustabunt pocula, letho
 Qua modò miscuerint ejus truculenta venena.
 Sed quidnam in specie, quibus & metuenda Columna
 Cælestis populis, quos posset tradere morti
 Vel casu, spolio vel principis illius ora,
 Quam tangeret, terræq; foret sat firma calumna:
 Nos non immeritò solerti indagine mentis
 Quærimus, inprimis oculis cum cernimus, illa
 Puncta ferè nostri quod verticis occupat, Eheu!
 Quis nunc idcirco tam surdis auribus esset,
 Quem non Artificam mens docta quid æstimet, aut quid
 Haut segnes calami moneant, audire juraret?

Cujus

Cujus in aspectum monstrum non prodijt? aut quis
E virg à nostrum valet hinc educere nates?
O nimis infelix monstrum, quod peste, procellis,
Seditione, armis delebit plurima Mundi
Climata, va miseris aura mortalibus illa
Quos modò spiritibus latè mordacis inescant!
Ab quot peste viros, sæ mellas quotq; necabit!
Infelix ter, & infelix plus quam quater ignis
Aëreus! dolor heu quantis inviset humumq;
Turbinibus! quantiſq; ruent, heu, tecta procellis!
Sed quia conducit potius, magis atq; salubre est
A Domino plecti peccata nefanda, profundo
Pectore qui veniam noxa petiere, Tyrannum
Quàm manui atroci submitti: sunt levia illa,
A quovisq; pio constanti corde ferenda,
At quis uti mortalis homo perferre valebit,
Si status imperij, si cultus Relligionis
Deleri inciperet peregrino à Cesare ferro:
Ni Deus ipse suo nobis solamine presens?
Altitonans igitur quoniam proponit utrumq;
Cætibus ecce suis, in quos exarsit in iras
Ob mala, quæ magis ac bona amant, nec pœnitet illos
Criminis ullius, Divo cum vate Davide
Agmina nos potius nobis divina precemur,
Clementiq; Dei manui submittere nostri
Malimus, quam cade suis eliminet armis
Barbara nos acies, nimiaq; Tyrannide frænet.
Nam certum est, virga nosmet presente JEHOVAM
Velle vocare suas balantes, calle vagantes
Ambiguo, redeant in rectum pectore callem,
Ne lupus è terra peregrina occurrat eunti

Declivè, cupidisq; suis ingurgitet alvis,
Propterea sævum primum monstrare Cometen
Per colubrum voluit caelestem, prima venena
Funderet ut nobis, quo proijciemur ad hostis
Adventum immitis, percussit Patre paternè.
Ergò ter felix mecum qui percipit illud!
O nimium felix, felix ter & amplius ille,
Qui cupit accensam compescere cominus iram
Numinis, atq; sua penam cognoscere culpa,
Dignus uti fiat, collidi peste supernè
Demissa membris, lassus quo spiritus alti
Incolumis servetur amanda in gaudia cœli!
Durius est quid enim, quàm si velit eminus hostes
Huc properare solo ex alio, cum Patre supremo
Nos placare, magis quibus est placare necesse
Semeteos, quoniam procul absunt fadere divo?
Nam velut interitum nunc monstrat, calculus orbis
Absore non longè, sicut deduxit eundem
Nicoleos Doctor satis haut laudatus in ulla
Secula, qui docuit fido candore J E H O V Æ
Dogmata in urbe Albis, fortassis tempora verè
Temporis interitus in tempora nostra reponens:
Cum suggestit ei sacra scriptio tempora nostra:
Tempora que fastu, livore, tument & amore
Argenti nimio, minimè quin nomine digna
Criminis in verbum, fidos verbis, ministros
Seva putant convitia, jurgia dira, minasq;
Ac quis jam scelerum vitare piacula curat?
Que si quis cuperet species memorare per omnes,
Huic nec sufficerent charta, nec lingua, nec ora,
Ergò cum Mundus generis tam pronus ad omnis
Crimina vult numero consentiat ultima finis.

Sic

Sic quoq; cuncta hominum, qua fiunt, acta videntur
 Consentire, diu magis hant prasagia vatum,
 Suspendenda Dei, Mundi praece dere finem
 Qua debent miracula, qua praedictaq; restant
 Nunc implenda, suoq; effectū danda reapse.
 Atq; hanc ob causam succendit in aëre lumen
 Altitonans, foret ut postremi nota diei.
 Quod facile quisvis valet hinc concludere certo,
 Quod propero motu multas inuiserit Orbis
 Partes, nec semper fixum permansit in illis
 Quaeis flagrare locis inceperit, illud ut omnis,
 Lumina qui saltem relevavit ad aëra, vidit.
 Ergo nec effectus nostri residebit in una
 Parte soli, Mundi loca sed complura maligni
 Inuiser. Quod si dubites, exquirere temes
 Confer ad Hollandos, Danos, Suecosq;, negabunt
 Nequaquam crines quoq; se vidisse Cometa.
 Ac quid? non secura fuit Polonia; Prussi
 Viderunt illos: tibi quid feret Austria, nostro
 O nimium vicina solo, nimis atq; Cometa
 Vicinus capiti non tantum: sed quoq; tandem
 In nostro faciens urendo vertice finem.
 Ohe quam durum nostris cervicibus omen!
 Ah quam non felix monstrum in fastigia nostri
 Obductum caeli! num curas talia? si non,
 Percipe plura, rogo. Namq; emeruisse Cometen
 Vidisti ex ortu, celerem petiisse plagamq;
 Australem, fixum nec in illa sede stetit,
 Sed simul in nostros quoq; conscendisse Caballos
 Arctoe partis, nimium cum calle Bootae
 Directo pernix transset sydera, nostrae
 Frontis ad extremas ferme vergentia partes.

Hae

Hacnè tuo capis auditu, nimis impie Munde?
Hecne tua mentis pendis penetralibus imis?
Jamne metu percelleris? Ab age, mente voluta,
Quid tibi significare velint, nec sperne, fideli
Qui tibi proponunt illud, calamog^o labrisq[;].
Insuper hoc animo simul ex me percipe, qua nunc
Suggero, in experto sed non rationis egeno
Omninò calamo. Notum quin cuilibet id sit,
Non dubito, capitis propè nostra cacumina plaustra
Obsedisse Helicen, Boreisq[;] habitare sub ursoris:
A quibus inq[;] Meri vergit loca pœnè diei
Gracia, cum multis alijs, qua Turca gubernat
Sævitia; populus nostrum deinde incolit ortum
Polonus. Conclude unde expectabimus hostem?
Ipseq[;] divina, Munde impie, restet adhuc quid
Temporis, ut possint vatum prænuncia finem
Nancisci, confer quoq[;] nuncia, fida Sophorum
Priscorum, quorum minus incertissima credes,
Quod debellabit Germanos Turca Tyrannus,
Per Polonorum ducendo sua agmina fines.
Quod complura quidem magis argumenta probare
Possent, perferret si angustia temporis illud,
Auribus atq[;] minus modò tadia multa crearet.
Sed quia non illis innòtuit hora diei
Postremi plenè, (siquidem simul ipse Rredemptor
Cognitione ut homo semet subduxit ab ejus)
Nos etiam nimis hoc non propugnamus, at omni
Percupimus suadere minus bona facta laborent
Ponere, & in vita stabili novitate Tonanti
Irato laudabiliori occurrere vitâ.
Cum natura nihil frustra, nihil atq[;] supremus
Attentare Deus soleat, quod currat inane.

Nam

Nam cum Judæos voluit deperdere solos
 Urbis in illorum defixit cuspide sola
 Lumen, non multum fortassis dispare cauda:
 Quod fulgore suo totum resplenduit annum.
 Sic hoc non uni minitatur spicula terra,
 Sed quia per plures populos errante vagatur
 Tramite, non etiam patietur paucior ordo.
 Ne nimis a longum metro numerata trahantur
 Fila, sed & portum tandem mea cymba requirat:
 Eventus iterum, sibi quos natura fatetur
 Competisse magis, capio proponere vobis,
 Hos inter sequitur mors immatura virorum
 Nobilium; Regum, tum queis mandata potestas
 Imperij suprema; quod & ratione probare
 Possumus hic duplici: Nam virga cursus iniquam
 Ad Lancem pernix, Domino privabit inique
 Classes Austriacas quod suspendetur ad usq;
 Sex saltem menses postquam disparuit ignis.
 Hujus causæ fuit, præeat quod lumina Solis.
 Nec domus illa sibi tantum defendat & omnis
 Insidias generis, technas quoq;, vimq;, necemq;.
 Sed quicumq; sua plures virtute gubernant,
 Vicini nobis qui nobilitatis arvia
 Exsuperant reliquos splendore, potentia vite
 Et mortis quibus est in plures, suadeo, fido
 Artis consilio, caveant sibimetq;, suiq;
 Roboris assiduam curam venerentur, amentq;.
 Ne quis perfidia ab vobis imponat, & Arte
 Insidias ponat Magicã, qua morte necari
 Possetis; citò subjectos quoq;, perdere cunctos.
 Namq;, quid in stratiotarum celebratius ore?
 Quæ magis & veris hodiè sunt consona linguis!

C

Quam

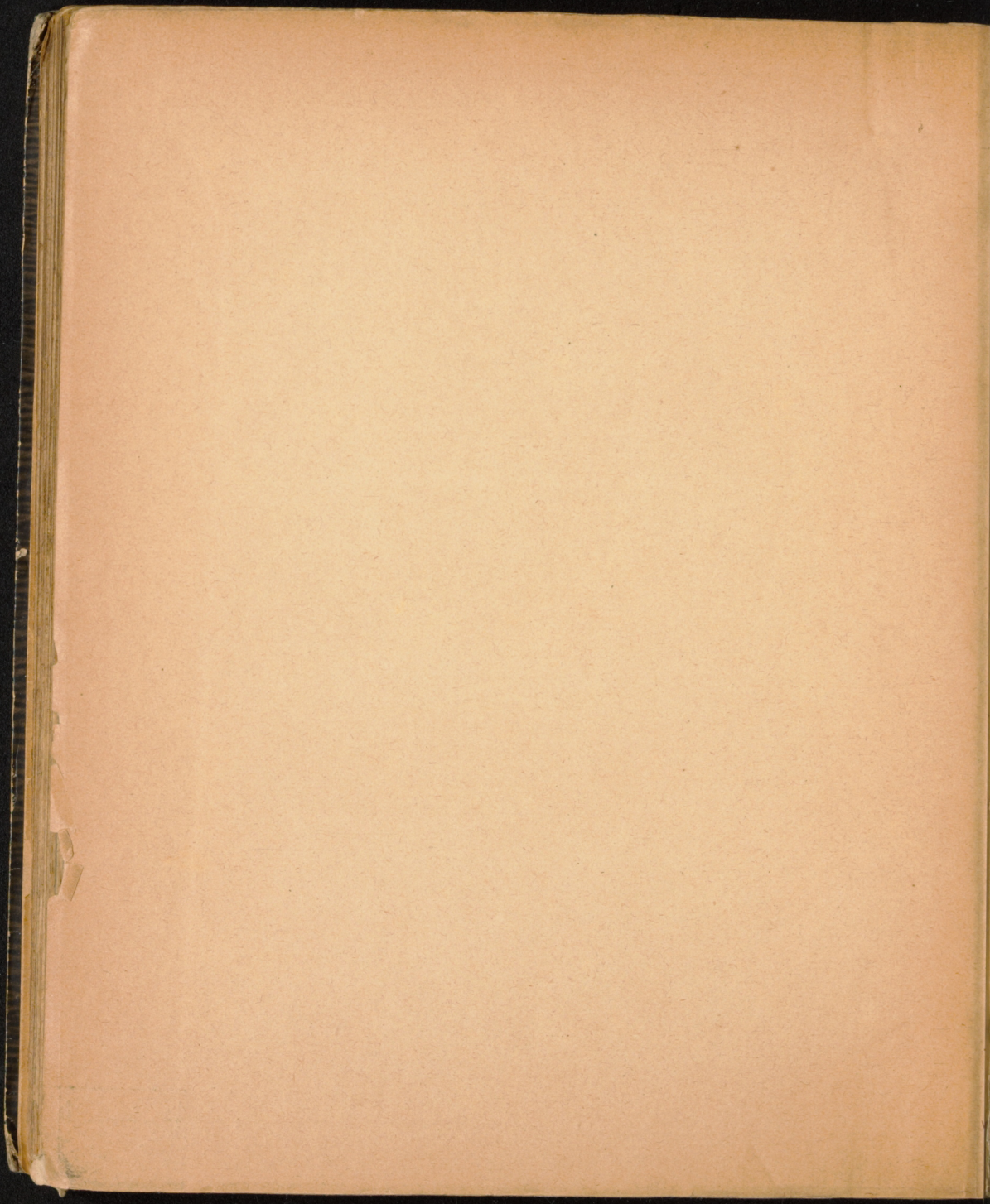
Quam casus ducibus quod sit quoq; fundere classes
Non sudoris opus, nec multa requirere vita
Detrimenta. Quod ostendit Pannonius heros,
Quem cum lux occidisset per toxica talis,
Cum numeraremus Christi non pluribus annis
Partum, quam septem, sesqui quoq; secula dando
Quatuor; heu, quanta cum libertate Pelasgos
Invadit trucium Turcarum Copia! quantis
Hellados heu bellis Satana genus occupat ades!
Heu quanta nostros invadet strage, Cometa
Hoc proeunte, locos! quantaq; Tyrannide nobis
Numine pro vero nostro simulachra scelesti
Arabis obtrudet Turcarum turba scelesta?
Si resipiscentes non annitemur Jovae
Irați precibus compestere protinus iram.
Nam nihil est, quod plus spiret Lux, aëre tantum
Qua miscuit tempus, nec in ullum pluribus ipsa
Consentit signis, favi quam in praelia Martis,
Quod si scire cupis, numerabo tibi ordine justo.
Ac primum sanè, vitam quod Scorpius igni
Tradidit, antè vide. Varium nunc percipe motum.
Quomodo cum flammâ rutilante tetendit in altum:
Cum Firmamento modo ab his, in signa cucurrit
Illa retrò, Sic cum rellinqueret atra venena
Scorpij, inequali deintatâ Lance cuivis
Distribuebat in his terris pro criminis urna.
Tum quid ferre potest aliud, quam praelia genti,
Cum rubeo inprimis referbat sanguine tinctans
Picturam, Præter ferrum nihil igneus addit,
Stella licet vario quandoq; colore micaret.
Postremo non est, cui non sit cognita Martis
Natura virtus, belli sitiensq; cerebrum.

Sed

Sed quisnam Cirros movit, fovitq; Cometa?
 Quis prater Martem per congrua signa cerebri
 Eggit ritè sui flagrantem lampada crine?
 Nam procul à Libra ad primordia flamma Cometa
 Non stetit: inde vagabatur per sidera casta
 Erigones directa ferè sub tramite Solis,
 At hinc directo ductu migrabat ad Arcton:
 Primum ubi per Philacem sibimet foret ejus eundum,
 Quem mensurabant ejus vestigia totum,
 Ut nihil à pedibus non tactum ad summa maneret
 Verticis. At digitos cum vix penetraverat ejus
 Levos, & jam jam transisset fræna Caballi
 Prima Ljcaonia, qua maxima dicitur, Urſa,
 Materies plenè defecit, terrea plurem
 Nec quoquam ex septem referente erronibus orbis
 Obliqui, Cessare Coma, ramisq; coacta est,
 Ac sic in nostro perfecit vertice cursum!
 Tutus ab insidijs speciei transigat ævum,
 Nec plebs sit nimium posthac secunda, sed alti
 Prædicet Auctorem cæli, terræq; profunda,
 Parcere quo bello nobis dignetur atroci:
 At si nos malit, minitante quod indicat Astro,
 Plectere militia, magis infimus atq; supremus
 Oret, ut audaci non cingere denegat hasta,
 Aut Clypeo nosmet valido Fortissimus orbis:
 Quæis minus haut ac cælestes Erimanthidos Urſa
 Exstinxere comas stella, nos atq; que amus
 Ipsius telis hostes exstinguere nostros.
 Hostibus hic etenim pressi sumus ante subindè,
 Postea sed potius toti reprimemur ipsdem.
 Nullâ quippe suo vadit sub imagine cursu

Ignis Caudatus, quam non insania Martis;
 Nullâ, quam moveat non seua ferocia Martis.
 Quod confirmandum nunc per paradigmata Jure
 Restaret, si non reperiret Cymbula portum,
 Unum in calce tamen placet hic proponere vobis,
 O Auditores, constant verissima, quod sint
 Bis quadraginta modo non spatia annua plenè
 Præterlapsa; Saraceni cum bella moverent
 Germanis, in quæis tamen occubuerent Tyranni.
 Vah quanta est regni mutatio facta Gothorum!
 Anglia te docuit magnos perferre tumultus!
 Nec Satana à technis Ecclesia libera vixit
 Illis temporibus, sed suscitât ecce feroces
 Tunc Anabaptistas, quos Westphala terra labore
 Non minimo tandem disper sit stirpe profunda.
 Tam funesta suis mortales temporis ejus
 Funera sustinuerunt humeris, sed non sine causa
 Cælesti. Siquidem, nobis numerantibus, Orbem
 Edito in hunc Christo, triginta atq; unius anni
 Millibus elapsis sesqui decursibus unâ
 Annis triplicibus, trini micuere Cometa,
 Qui tanta cladis reverâ causa fuere.
 At quia idem Signum simul invisere & ijdem,
 Quod noster: certè hinc etiam concludere possum,
 Non multum absimiles vires habiturum & eundem.
 De quibus hic dixisse satis, mea lassa Carina
 Commonet, orando quando fini vimus hisce
 Anni sub finem veteris; nunc protinus orso
 HorrIDA saVX nos non attingat sine CoMeta,
 SpICVLa neC CrVClent MVLtos Clrrata nepotes.

D I X I.

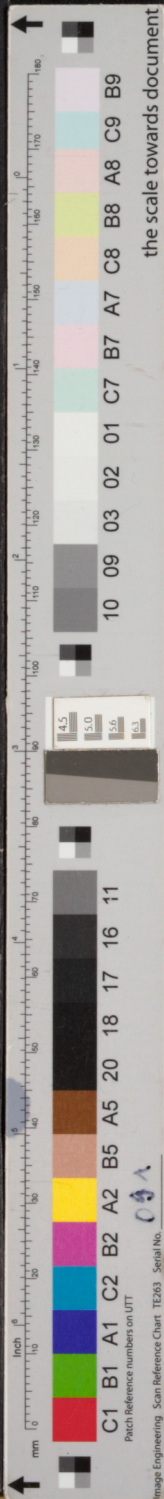

27. 8. 58

2

133. Godèlm. l. 2. c. 5. Casman. p. à. 597. ad 606. Timpl.
4. probl. 26. sequ. Finck. exerc. Acad. p. 495. Thom.
quæst. ill. phil. cent. i. q. 5.

is nos, quæ à nonnullis in contrarium afferentur de impragna-
le, & illa, uti congressum, Diaboli præstigijis adscribenda esse,
ofles, & distendat mulieris ventrem, & in partu fucato suppo-
aere forte condensato factum, quem ad tempus ipse movet, per
per quem matris ubera tam acriter sugit, ut vix multarum
iciat, vel etiam, ut infantem verè humanum aliunde raptum
hoc permatet, si non ex cohabitatione cum proprijs maritis aut
genitus &c. Cedendum enim & meo & Lectoris pu-
randum.

Quæstio IX.

Magæ valeant ex juncis, bipennibus, clavis &
similibus lac emulgere?

lum multa posse Dei permissu extra est controversiam. Testatur
elis ipsius potentia 2. diuturna & multiplex rerum à primo inde
xpientia 3. essentia & qualitatum, quâ polent, exacta scientia
tas 5. sensuum acrimonia 6. Diabolorum ad invicem familia-

lum dapes aliq; aliunde rapta, poma, pyra, cerasa, fraga tem-
rè ex Asia, India, Africa vel ubicunq; aetas maturior. Vid.
b. geograph. quas mappas vocant quanquam & hic
occurrat) etiam lac vaccis subductum quacunq; hora suis attulif-
sse confederatis Magæ compertum est.

in Lamie seu Magæ persuasa sunt se ejus operâ ex bipennibus,
similibus siccissimis rebus lac emulgere aut per epistomium ex-
meâ quidem opinione, valde errant, cum nihil minus ab ipsis
menta quedam adhibeant, sed occultè & guttatim affundatur
ccis id ipsum ante subduxerat. Confer. Iodoc. Hockerium in
titulum fecit der Teuffel selbst c. 47. p. 88.

uid hoc casu faciendum illi, qui inde damnum sentit? Resp. 4.
Relaxâc, contemnendum esse opus seu maleficium, & in con-
Dominum Satanae in fide & pietate, ut servum malitosum
tantum quocq; de hac quæstione. Superfunt multæ aliæ
biles, jucundæ & utiles, de miris Diaboli effectis &
actioni-